

Un clàssic de l'antropologia per fi en català

Han passat quaranta anys des de l'aparició, l'any 1973, de l'edició original d'aquest llibre, avui ja molt famós, d'un dels més grans antropòlegs del nostre temps, Clifford Geertz (1926-2006), antic alumne de Harvard i professor després a les universitats de Chicago i Princeton. Hi recollia un conjunt d'articles, els millors que havia publicat en revistes especialitzades, quan encara estava en procés d'eixamplar els resultats del doble treball de camp que havia dut a terme a Indonèsia —durant els anys 50 i l'any 1971— i al Marroc —els anys 60 i durant 1972—, un treball que fonamentarà un grapat d'obres posteriors ja ben conegudes.

Els encisadors textos sobre la religió a Java i Bali, així com els que redactà sobre la ideologia, la política, el nacionalisme i la revolució als nous Estats que, després de la Segona Guerra Mundial, s'havien alliberat entre esperances i tragèdies dels poders imperials i colonials europeus, són una magnífica demostració de les colpidores observacions i reflexions que havia pogut extraure durant vint anys de dedicació professional a l'antropologia social aquest americà llest i original, dotat de sentit de l'humor i de fina sensibilitat poètica, autor d'una escriptura plena de ressonàncies intertextuals i de les matissades perspectives d'un bon humanista amb veu pròpia. No obstant això, ja de per si sorprenent i quasi prodigiós, de remarcable excel·lència i molt grata i profitosa lectura, el més extraordinari d'aquest clàssic de les ciències històriques i socials és la creativa proposta que hi presenta d'una nova concepció de la cultura, que no només teoritza amb claredat i rigor en el parell d'articles programàtics que encapçalen l'obra, tot definint i argumentant la posició conquerida i diferenciant-la de les altres, habituals en la disciplina, des de la fundacional i holística d'E. B. Tylor, passant per la universalista de Wissler i Murdock, la funcionalista de Malinowski i la cognitivista de Goodenough, sinó que la sap posar en joc en tot el que al llarg del llibre ens explica, com ho fa, per exemple, en les suggeridores notes sobre les baralles de galls a Bali, una forma de llegir com un text envitricollat o un drama cruent aqueix ritual

que bé podríem comparar a les corre-gudes de bous pels diferents interessos, passions i significacions que condensen amb enigmàtica força.

Certament, estem davant d'un mestre que ensenya a percebre la diversitat i complexitats dels mons simbòlics que construïm els humans per tal de donar sentit a les nostres vides i als moments crítics que les travessen. En aquest sentit, el fet de poder disposar d'una acurada traducció d'aquest llibre tan influent satisfà una necessitat inajornable de tota persona interessada per la història de l'antropologia i la filosofia de la cultura, de la política i de la religió. A més, proporciona el poc conegut prefaci de l'edició americana de l'any

---

Clifford Geertz
La interpretació de les cultures
Traducció de Coral Barrachina
Publicacions de la Universitat de
València, València, 2013,
458 pàgs.

2000, i només sembla comparable a la tasca admirable de traducció d'un Miquel Martí i Pol amb l'obra d'un altre antropòleg decisiu, Claude Lévi-Strauss, l'autor de *Tristos tròpics* i *El pensament salvatge*. Sobre aquesta proposta estructuralista, propera a les matemàtiques, a la lingüística i a la informàtica, l'assaig titulat «El salvatge cerebral» és una instructiva mostra de les diferències d'enfocament i de sensibilitat entre l'antropòleg francès, de mirada distant, més abstracta i formalista, i el nord-americà, atent a les parcialitats i peculiaritats dels nostres coetanis d'altres terres i tradicions, que mai no deixen de caminar i de reinterpretar així la història viscuda amb el present viu.

Durant les darreres dècades Geertz s'ha convertit en un antropòleg cultural de referència obligada precisament per la nova definició que hi va donar de la cultura, ço és, per la seua teoria interpretativa o semiòtica de la cultura, en què, tot començant per aprofitar el llegat de Max Weber, demanava que les investigacions filosòfiques sobre el significat —de Husserl a Ricoeur, passant per Wittgenstein i S. Lange— així com el treball dels millors crítics literaris serviren per esmolar les eines conceptuals dels científics socials. Gràcies a aquesta raonada ampliació és possible una més fonamentada i precisa descripció densa o explicació concreta de les accions simbòliques que realitzem els humans per tal de donar sentit a la realitat que ens envolta i als rituals en què interactuem entre nosaltres. La cultura no és cap cosa mental i privada, subjectiva i psicològica, consisteix per contra en estructures de significat socialment establertes en funció de les quals la gent fem mil coses diferents. Els antropòlegs tenen el treball d'interpretar-les i explicar-les mitjançant els textos, els artificis acadèmics que construeixen per tal de fer-nos entrar en contacte amb les vides d'uns estranys i així eixamplar l'univers del discurs humà. Geertz n'és un model extraordinari d'aquesta imprescindible autoria gràcies a la qual sabem millor què volem dir quan afirmem que nosaltres som, sobretot, animals culturals.

Joan B. Llinares

CARÀCTERS

ÉS UNA REVISTA DE LLIBRES

I AQUEST N'ÉS EL NÚMERO **64**

Entrevista a Maria Bohigas, per Carles Fenollosq.
Articles de Maria Pujol i Valls, Arantxa Bea, Ignasi Mora, Pilar Arnau i Segarra...
Mierèia Vidal tria Eugènia de Vasconcellos.
Manel Mula Ferrer: «Una herència fugissera» (sobre *Estimada vida*, d'Alice Munro).
Antònia Cabanilles: «Una lectura reparadora» (sobre *Després de les tenebres i altres narracions*, de Josep Lozano).

Josep Bertomeu Moll: «Hi ha tantes coses per llegir i tan poc temps».
Josep Maria Sala -Valldaura: «L'espill de l'escriptura» (sobre *Països de paper. Notes sobre literatura*, de Francesc Calafat).
Gustau Muñoz: «Més enllà d'un dèficit de filosofia» (sobre *La filosofia en la cultura catalana*, de Xavier Serra).
Maria Pujol i Valls: «Els protagonistes de Josep Vallverdú rodren el món i tornen al Born».

Pàgines centrals dedicades a Manuel Forcano

SEGONA ÈPOCA - ESTIU 2013

SEGONA ÈPOCA ESTIU 2013

núm. 64.

Edita:
Publicacions de la
Universitat de València

Direcció:
Begonya Pozo

Coordinació:
Francesco Ardolino, Francesc Calafat,
Gonçal López-Pampló, Gustau Muñoz,
Mercè Picornell

Col·laboradors d'aquest número:
Ferran Archilés, Francesco Ardolino,
Pilar Arnau i Segarra, Arantxa Bea,
Ana M. Bejarano, Maria Bohigas,
Antònia Cabanilles, Pere Calonge, Juli Capilla,
Maria Dasca, Nicolau Dols, Xènia Dyakonova,
Maria Josep Escrivà, Carles Fenollosa,
Marta Font i Espriu, Manuel Forcano,
Antoni Furió, Ricard Garcia,
Miquel Àngel Llauger, Joan B. Llinares,
Gonçal López-Pampló, Ana Lozano de la Pola,
Rubén Luzón, David Madueño Sentís,
Josep Bertomeu Moll, Ignasi Mora,
Manel Mula Ferrer, Gustau Muñoz,
Sebastià Perelló, Josep Piera,
Lucia Pietrelli, Esteve Plantada,
Jaume C. Pons Alorda, Pere Antoni Pons,
Oriol Ponsatí-Murlà, Maria Pujol i Valls,
Antònia Ramon Villalonga, Blanca Ripoll Sintes,
Josep Lluís Roig, Pau Romeu,
Paloma Rueda Gascó,
Josep Maria Sala-Valldaura, Pau Sanchis,
Alicia Toledo, Pau Viciano,
Mireia Vidal-Conte, Laura Vilardell Domènech.

Disseny:
Albert Ràfols-Casamada

Redacció:
C/ Arts Gràfiques, 13 - 46010 València
Tel.: 96 386 41 15 - Fax: 96 386 40 67
E-mail: caracters@uv.es
<http://www.uv.es/caracters>

Il·lustracions d'aquest número:
Pau Romeu

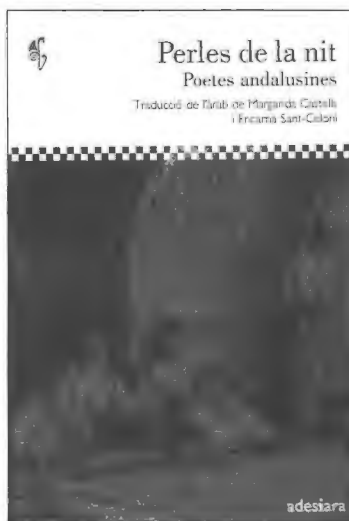
Distribució:
Gea llibres (València i Castelló),
tel. 96 166 52 56
Gaia llibres (Alacant), tel. 96 511 05 16
Midac llibres (Catalunya), tel. 93 746 41 10
Palma Distribucions (Illes Balears),
tel. 97 128 94 21

Maquetació i Impressió:
ARO/ Imprensa

PVP: 3 euros
ISSN: 1132-7820
Dipòsit legal: V. 3755-1997

CARÀCTERS

LLIBRES RECOMANATS

«Ara em veuràs enfilat les perles de les meves línies», escrivia Safia Bindt Abdal-lah, poeta andalusina morta l'any 1027 a Màlaga. La metàfora del collar de perles serveix en la poesia àrab clàssica per referir-se a les paraules elegides que els versos encadenen. En l'antologia *Perles de la nit*, Margarida Castells i Encarna Sant-Celoni han reunit l'obra de vint-i-sis poetes andalusines, una obra que s'ha conservat sovint en fonts indirectes —és a dir, no recollida en poemaris ni seleccions. Es tracta d'una poesia desigual però que ens permet endinsar-nos en tot un món fins ara desconegut i que estableix ponts amb el de les trobairitz medievals. Hi trobam poemes de gelosia, d'absència de l'amant, d'enamorament però també d'altres composicions de circumstàncies que sorprenen

al lector tant pels temes inèdits en la tradició occidental —com ara la lletjor d'una cal·ligrafia— com per les imatges poètiques amb què es tramen els versos. Els poemes apareixen introduïts per una nota referent a les circumstàncies d'escriptura, i s'editen en tres versions: en caràcters àrabs, en transcripció dels termes àrabs a caràcters llatins i, finalment, en traducció catalana. Tot plegat, una proposta de viatge a una tradició alhora propera en termes geogràfics i desconeguda quant a les convencions poètiques que posa de manifest. L'antologia es tanca amb una biografia documentada de cada poeta.

La reedició a edicions de LaButxaca de la primera novel·la de Biel Mesquida ens dona l'oportunitat de rellegir-la i en facilita l'accés a aquells nous lectors de Mesquida que potser no havien pogut adquirir fins ara la seva obra més emblemàtica. Tot i obtenir l'any 1973 el premi Prudenci Bertrana de novel·la, no es pogué publicar per motius de censura fins al 1975. L'any 1990, Empúries ja n'havia fet una reedició que ara ja feia anys que estava exhaurida. Es tracta d'una de les novel·les més originals, reeixides i emblemàtiques que sorgiren en un moment de renovació de les lletres catalanes. Els perills dels emblemes, tanmateix, és que poden acabar provocant lectures massa limitades pel context a què es vinculen. Més enllà del revival, i lluny de les etiquetes en què fou encasellada —textualista, transgressora, intertextual, etc.—, la reedició de *L'adolescent de sal* hauria de permetre noves lectures d'una novel·la sobre els condicionaments socials, polítics i culturals que ens impedeixen ser qui volem ser i sobre la possibilitat de la literatura de funcionar com a antídoto contra tot tipus de despotisme. Una obra, en definitiva, l'actualitat de la qual pot sorprendre sobretot al públic més jove.

Pau Romeu és un artista plàstic valencià. Llicenciat en Belles Arts per la UPV en 2008. Va realitzar un Màster en producció artística en la UPV, i és llicenciat en Humanitats per la UV. La seva obra ha estat seleccionada en diversos concursos de pintura, entre els quals destaquen Galileu Galilei o el de la Universitat de Múrcia. També ha estat exposada en galeries nacionals i internacionals.